

af Rasch' manuskript, der er gjort trykfærdige af cand. mag. Birgitte Dedenroth-Schou, er kun de indledende kapitler til det planlagte store værk. De handler om de forberedende diskussioner om kanalen, beslutningen om dens udførelse samt i det største kapitel arbejdets forløb. Det er en velskrevet og kritisk fremstilling, der både viser Rasch' fortrolighed med kildematerialet og med tidens handelshistorie. Rasch har grundigt sat sig ind i de teknologiske problemer, der skildres udførligt med mange morsomme detaljer. Dog kan man også mærke sig et interessant afsnit om kanalarbejdernes forhold. Man kan kun beklage, at den væsentligste del af undersøgelsen om det økonomiske resultat af kanalen aldrig blev fuldført. Bogen slutter således ganske pludseligt med kanalens indvielse. Det havde været ønskeligt, om udgiveren havde afrundet Rasch' arbejde med et overblik over kanalens videre historie, så bogen i lidt højere grad fremtrådte som en helhed. Dette kunne være så meget mere påkrævet, som den helt generelle titel på bogen lader formode, at der er tale om kanalens hele historie.

Dorrit Andersen

Jørgen Dieckmann Rasmussen (Udg.): *Sognefoged i Stavsholt Lars Nielsens dagbog (1771) 1789-1794*. (Landbohistorisk Selskab, 1978).

I 1969 kom første bind i serien »Bonedagbøger«: »Fæstebonde i Nørre Tulstrup Christen Andersens dagbog 1786-1797«, udgivet af Landbohistorisk Selskab og Historisk Samfund for Viborg Amt i fællesskab. Nu foreligger så andet bind (og flere vil følge efter), fra samme tidsalder, men fra en helt anden egn, Nr. Tulstrup ligger i Midtjylland, Stavsholt i Københavns opland nord for Furesø. Der er med andre ord mulighed for frugtbare sammenligninger. Ingen af de to

dagbogsforfattere kan betragtes som typiske for deres stand, det ligger for så vidt allerede i deres evne til at skrive og formulere sig, men på den anden side bidrager de begge til en påkrævet revision af det fortsat gængse billede af 1700-talsbonden som et sølle kreatur, trældende under ridefogedens pisk. I begge tilfælde har vi at gøre med driftige og alt andet end underkuede repræsentanter for bondestanden. Bondedagbøgerne er en overordentlig værdifuld udgivelse og med det store fortrin, at de er umiddelbart tilgængelige for enhver med interesse for historie. Om bondedagbøger i almindelighed kan henvises til en kronik af Bjarne Stoklund i »Skalk« 6, 1978.

Paul G. Ørberg

Holger Hjelholt: *A. Regenburg (1815-1895)*. En dansk embedsmand. (Historisk Samfund for Sønderjylland, 1978. 154 s., ill.

Denne skildring af August Regenburg, manden, der var drivkraften bag det danske sprogstyre i Sønderjylland mellem de slesvigske krige, blev det sidste værk fra afdøde Holger Hjelholts hånd og knytter sig til emner, han med stor flid og engagement arbejdede med lige fra sin ungdom. Det kan ikke nægtes, at forfatterens høje alder har sat sit præg på bogen på flere måder, og han beklager selv, at adskillige forhold ikke er blevet undersøgt grundigere. Også det helt utilstrækkelige noteapparat skal måske skrives på alderens konto.

Bogen er en kronologisk gennemgang af Regenburgs liv og virke og bygger bl.a. på Regenburgs store privatarkiv i Rigsarkivet. Som det alt for ofte er tilfældet i biografier, er denne skrevet ud fra en ukritisk beundring af den ellers også i samtiden omstridte Regenburg: »For eftertiden lyser han som et af de ædleste